

Elevtekst: Verdens skabelse i nordisk mytologi

I urtiden fandtes der ingenting. Der var hverken himmel eller jord, sol eller måne, sand eller vand. Hele verden var ét stort tomt og sort hul. Hullet hed Ginnugagap. I den ene ende af Ginnugagap lå Nifelheim og i den anden ende lå Muspelheim. Nifelheim lå i nord og var kuldens land. Her herskede isen.

Muspelheim lå i syd og var varmens land. Her herskede ilden. Midt i det tomme Ginnugagap mødtes gnisterne fra Muspelheim med rimfrosten fra Nifelheim. Varmen smeltede isen til vanddråber, der faldt ned gennem det tomme rum. Ud af dråberne opstod den enorme urjætte Ymer.

Ymer svedte, og ud af hans armhuler voksede der to væsener frem. De to fik straks børn med hinanden, og fra dem stammer jætternes slægt. Andre dråber blev til en mægtig ko, Audhumbla. Fra dens yver strømmede 4 mælkefloder. Audhumbla slikkede på de salte sten. Den første dag dukkede der hår op af stenen. Den anden dag slikkede koen et menneskelignende hoved frem og den tredje dag var hele manden fremme. Det var Bure, og han var stor, stærk og smuk. Bure fik sønnen Borr. Borr blev gift med jættedatteren Bestla og de fik sønnerne Odin, Vile og Ve. Fra dem stammer gudernes slægt.

Odin, Vile og Ve dræbte nu Ymer, og hans blod strømmede ud over hele verden. Kun de tre guder samt jætten Belgermer og hans kone overlevede oversvømmelsen. Gudebrødrene skabte herefter verden af Ymers krop. Hans blod blev til havene, og kødet blev til det faste land. Hans knogler blev til klipper og hovedskallen brugte de som himmelhvælving. Ymers hjerne satte de under himlen som skyer. Til sidst tog de gnister fra Muspelheim og kastede dem på himmel som stjerner. Således blev verden skabt. En dag vandrede Odin, Vile og Ve langs stranden. Da fik de øje på to stykker drivtømmer, der var drevet i land. Af stammerne skabte de to mennesker. Odin gav dem ånde og liv, Vile gav dem forstand og bevægelse, og fra Ve fik de sprog og sanser. De kaldte manden Ask og kvinden Embla, og fra disse to stammer menneskernes slægt.

Til menneskene byggede Guderne nu Midgård, og rundt menneskernes hjem rejste de et mægtigt hegn af Ymers øjenbryn. Således beskytter guderne Midgård mod jætternes ondskab. Til sig selv byggede guderne borgen Asgård, og som bro til resten af verden satte de regnbuen Bifrost. Her vogter guden Heimdall med utrætteligt skarpt syn, klar til at blæse alarm i Gjallarhornet, hvis Asgård trues. Under verden findes dødsriget Hel – en skyggeverden hvortil alle døde må hen. Dog, de der dør i kamp, kommer til Asgård og bliver hædret som Einherjer - krigere i Odins hær. Her skal de til Ragnarok kæmpe på gudernes side.

Af Guderne skal nævnes tordenguden Tor, krigsguden Tyr, den blinde Høder og den gode Balder, alle sønner af alfader Odin. Fra vanernes slægt kommer Njord og hans børn Frej og Freja, guder for frugtbarhed og kærlighed. Og glemmes må ikke den listige Loke, Odins blodbroder og fader til Midgårdsormen og Fenrisulven. Om ham er der meget godt og meget ondt at sige.

Gennem alle verdener går den mægtige Ask Ygdrasil, verdenstræet. Det har en rod i Asgård, en rod i Udgård og en rod i Hel. Så længe Ygdrasil står, vil også verden bestå.

Elevtekst: Verdens undergang i nordisk mytologi

Om ragnarok – gudernes skæbne – ved den vise spåkvinde, Vølven, besked. Først vil der komme en fimbulvinter, hvor det i tre forfærdelige år hverken bliver forår eller sommer.

Frosten knuer jorden og intet kan vokse. Mægtige hagl knuser alt, træerne dør, dyrene sulter og lyset svinder. I Midgaard bliver det ulvetid, kamptid, en tid uden nåde. Broder dræber broder, alle venskaber brydes, ingen bliver skånet. Kulden og mørket hersker i naturen og i menneskenes hjerter.

Kaos-magterne vinder frem. En jætte i ulveskikkelse sluger solen og en anden sluger månen. Mørket er totalt. Fenrisulven bryder sin lænke og løber frit omkring. Dens kæber når fra jorden til himlen. Midgårdsormen vrider sig i jættevrede og søger mod land. Fra flammerne i Muspelheim angriber ildjætten Surt med horder af jætter. Heden fra hans sværd, Lævatein, brænder alt til aske. Jætterne går over Bifrost, og regnbuen knuses under vægten og synker sammen bag dem. Fra Hel kommer skarer af dødnings med den forræderiske Loke i spidsen. Heimdal blæser i Gjallarhornet og advarer aserne om faren. Einherjere vælter ud på sletten til den afgørende kamp. Uden at vige ser de uendelige bølger af jætter og monstre vælte ind i Asgård. Men enorme jættestriger og groteske rimturer knuser Odins trofaste krigere. Deres sidste strid bliver kort og forfærdelig.

Heimdal finder Loke, og de to dræber hinanden i en hadefuld kamp. Njord savner nu sit gode sværd som han gav bort i kærlighedsgave, og han fældes af ildjætten Surt. Guderne viger – og bukker under en efter en. Tor går mod Midgårdsormen i mægtig vrede. Ormen spyer ild og edder mod guden, som kaster sin hammer og knuser ormens hoved. Men Tordenguden er dødsmerket. Han går ni skridt, inden han falder. Odin kaster spyddet Gungner mod Fenrisulven, men ulven sluger både spyddet og Odin. Sådan får Odin sin bane. Så sætter Odinssønnen Vidar sin fod i ulvens mund, griber fat i overkæben og flår med rasende styrke ulvens gab itu. Således hævner Vidar sin fader.

Til sidst slynger Surt flammer over verden. Alt brænder. Ask Ygdrasil står i lys lue, fortæres og bliver til aske. Verden er øde.

Efter stilheden og tomheden opstår en ny verden. Balder kommer tilbage fra Hel, og også Høder og Tors sønner Magne og Modi lever, samt Vidar, ulvens banemand. I himmelsalen Gimle taler de om Odins stolte dage og om fortidens bedrifter. Solen har født en datter, der er smuk og livgivende som hun selv. Hun går nu i sin moders bane. Lyset og varmen vender tilbage. Og ud fra skovens dyb kommer to mennesker, Liv og Livtraser. De har levet af morgenduggen, og fra dem vil en ny menneskeslægt opstå.